

Brev til børnenes statsminister

Mette Frederiksen har bebudet at ville anbringe og tvangsadoptere flere børn – uden inddragelse af eksperter.

Kære Mette

Tak for sammen med sundhedseksperter at have passet godt på alle borgeres helbred og på vores sundhedssystem.

Du har vist handlekraft og mod til at træffe fagligt funderede beslutninger samt til at kommunikere og stå på mål for disse.

Det tager vi hatten af for.

Vi håber, at du også vil lytte til vores faglige erfaringer, når vi beder dig tænke dig godt om og stoppe op, før du træffer beslutninger på børneområdet. I din nytårstale sagde du, at flere børn skal anbringes og flere børn tvangsadopteres. Vi frygter, at det vil føre til forøget kaos på børneområdet, hvor den eksisterende lovgivning langt fra håndhæves.¹

Vi vil som forening og praktikere med erfaring på børne-ungefeltet se nærmere på nogle udsagn fra din nytårstale.

Vi kan være bekymrede for det tempo lovgivningsarbejdet kan komme op i - når Corona-krisen, forhåbentlig inden alt for længe, er løjet mere af, og der skal indhentes lovgivningsarbejde.

Derfor skriver vi nu dette brev med afsæt i din nytårstale som "Børnenes statsminister" og regeringens efterfølgende udmeldinger om en kommende ny "Barnets Lov".

13. august 2019 sagde du til Godhavnsdrene:

"På vegne af vores fortid, vores nutid og vores fælles fremtid – vil jeg se jer i øjnene, hver og en, og sige jer undskyld for den uret, der er gjort mod jer og jeres kære."

Vi vil gerne advare dig om risikoen for, at der i den fælles fremtid, du talte om til Godhavnsdrene, igen bliver brug for, at en kommende statsminister skal give undskyldninger for forkerte ikke fagligt funderede beslutninger på børne-ungeområdet i 2020.

Nogle af de forældre til anbragte børn, som foreningen RIFT møder, tolkede det ovenfor citerede fremtidsperspektiv i Godhavns-undskyldningen som en "undskyldning på forhånd" for kommende

¹ Der har i årevis været peget på, at faglighed og retssikkerhed ikke er i orden på børne-ungeområdet. Listen af rapporter er lang – f.eks.: Ankestyrelsens praksisundersøgelser (gennem flere år), Rigsrevisionen og statsrevisionen (2016), Borgerrådgiveren i København (2017), Tænk tanken Justitia (2018) og efter din nytårstale er der i alle medier myldret yderligere eksempler frem.

overgreb. Din nytårstale varslede yderligere forringelser af retssikkerheden overfor børn, unge og forældre i svære livssituationer.

Du sagde blandt andet:

- "Men i dag får nogle forældre for mange chancer når en 12-årig bliver fjernet fra hjemmet, så ligger der ofte 11 dårlige år bag. Derfor må vi lægge berøringsangsten væk. Også overfor andre kulturer"
- "Når vi tager for mange hensyn til de voksne. Så betyder det, at der er børn i Danmark, der vokser op med omsorgssvigt og vold."
- "Der kan være mange opbrud"
- "Om at føle sig tvunget til at skulle se de forældre, der har gjort en ondt. Og samtidig føle skyld over ikke at være hjemme. For hvem passer på far og mor?"

Om at forældre får for mange chancer, og at vi tager for mange hensyn til de voksne

Du siger i talen, at du har taget et valg, om at stå på barnets side. Men det valg er for længst taget af Danmark med tilslutning til Børnekonventionen og implementeret i lovgivningen ved "Barnets reform" i 2011. Samme lov siger, at man skal tage udgangspunkt i barnets behov såvel som sideløbende hjælpe, støtte og inddrage forældrene. Man skal undersøge muligheden for at gribe ind med den mindst indgribende indsats.

Vi er enige i, at indsatsen skal have børn og unges trivsel i centrum og i, at der desværre er børn og unge i mistrivsel, der ikke hjælpes tilstrækkeligt.

Vi er derimod ikke enige i modstillingen, som du fremfører, mellem at støtte barnet eller at støtte forældrene.

Vi er enige i, at det i nogle tilfælde kan være så udfordrende eller umuligt at hjælpe forældrene, at der ikke er mulighed for, at børnene at være sammen med deres forældre.

Er der misbrug, vold, incest eller groft omsorgssvigt indblandet, skal man naturligvis ikke tøve med at hjælpe barnet ud af denne situation.

Vi er bekymrede over din nytårstales kategoriske udsagn om at fjerne/ tvangsadoptere flere børn og unge. Vi udtaler os på baggrund af dels bred praktikererfaring fra § 54-støtte til forældre til anbragte børn² og dels foreningen RIFT's³ omfattende kendskab til rigtig mange sager. Det betyder også, at vi kan dokumentere, at der i de færreste af disse sager er levet op til lovens krav om fokus på forebyggelse og hjælp til familier. Det blev påpeget i den debat i januar, som din tale

² § 54 i serviceloven angiver, at "Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet."

³ RIFT: Forening for Retssikkerhed i Familiers Trivsel www.rift.center

satte gang i, at det tilsammen kun er 13 % af alle anbringelser, som skyldes vold, incest eller misbrug.⁴

Mange anbringelser begrundes i kommuners vurdering af, at "forældre ikke kan passe ordentligt" på deres børn, som du kalder det i din tale.

Denne del af serviceloven om menneskers adfærd og trivsel er i høj grad baseret på skøn. Hvordan ved vi præcist, hvilke forældre, der ikke – med hjælp og støtte til familien – vil kunne udvikle sig til at blive gode nok forældre? Det kræver en fagligt underbygget indsats og god retssikkerhed at godtgøre, om det er tilfældet. Debatten i medierne om din nytårstale har frembragt mange eksempler på manglende kvalitet i sagsbehandlingen:

Historier om traumatiske sagsbehandlingsforløb som følge af underretninger, som bagefter viste sig at være baseret på misforståelser eller at være ikke-bekymrende.

Artikler om anbringelsesforløb med fejl og mangler i grundlaget og om manglende kvalitetssikring af de psykologiske forældrekompetenceundersøgelser. Disse forældrekompetenceundersøgelser er afgørende, når det skal vurderes, om forældre vil kunne udvikle sig med hjælp og støtte, så børnene ikke skal fjernes fra dem.

Et af de mange eksempler, RIFT kender til, er om 3 brødre mellem 2 og 11 år, som blev fjernet fra deres mor (med asiatiske rødder). De 3 drenge anbringes akut, da den ene dreng fortæller, at han er blevet slået af sin mor. Det er desværre rigtigt: Moren tog i afmagt fat i ham. Han har nogle vanskeligheder, som formentlig var den udløsende årsag til morens magtesløshed.

Her 1 ½ år efter anbringelsen er den psykologisk/ psykiatriske afdækning af drengen endnu ikke gået i gang. Forældrene har rykket for det og er gang på gang blevet lovet en afdækning. Der har været utallige magtanvendelser mod brødrene på den institution, hvor de nu er anbragt efter en plejefamilieanbringelse, der brød sammen. Deres yngre lillebror er nu hjemgivet efter et forløb på hhv institution og to på hinanden følgende plejefamilieforløb, der begge brød sammen. Kommunen valgte at flytte den mindste til en 3. plejefamilie, hvor han var i kort tid, inden han - efter morens ønske og med advokatens hjælp - kom på en familieinstitution sammen med sin mor. Her blev moren beskrevet som havende store forældreevner og med evne og villighed til at modtage hjælp og støtte samt lære det, som hun skal udvikle.

Dette er i modsætning til journalerne fra før anbringelsen, hvoraf det fremgår, at moren ikke vil have støtte.

Moren har i utallige partshøringer givet udtryk for, at beskrivelserne i journalerne var skrevet på baggrund af misforståelser som følge af hendes modstand mod skiftende familiebehandlers problematiske adfærd og modsatrettede råd.

⁴ Tal fra Danmarks Statistik (citeret fra artikel i Information 3. januar 2020: "Forstå, hvad anbringelserne af børn og unge handler om") viser, at en meget stor del af sagerne handler om "utilstrækkelig omsorg" eller "bekymrende adfærd hos forældrene", kun i lidt over 7% begrundes afgørelserne med misbrugsproblemer hos forældrene - overgreb mod børn og unge – både seksuelle og voldelige – blev brugt som begrundelse i lidt over 6 % af anbringelser udenfor hjemmet i 2018

En forældrekompetenceundersøgelse sidste år påviste morens gode forældreevner, men dette blev end ikke citeret i en efterfølgende kommunal børnefaglig undersøgelse.

Status i dag er, at også den ældste bror er i et hjemgivelsesforløb, mens den midterste af kommunen vurderes at have for mange udfordringer til, at moren kan tackle ham.

I skolen beskrives han som en nem og vellidt dreng om end med nogle udfordringer, som også skolen er bekymret for og rykker for afdækning af. Ligesom skolen har måttet påpege, at drengen for ofte ikke kom/ kom for sent i skole, da institutionen ikke fik ham afsted til tiden. Afdækningen er først nu bestilt af kommunen.

Forældrene er meget bekymrede for, hvad det vil gøre ved denne søn, at han nu ikke længere skal være sammen med sin bror, og at han er den eneste, der fortsat er anbragt. Ligesom de er bekymrede for, om hans skolegang prioriteres nok.

Moren er villig til hvilken som helst hjælp og støtte, hvis det kan lade sig gøre, at han kommer hjem.

Sagen skal for børn og unge-udvalget, men som påpeget af bl.a. Tænk tanken Justitia, så er en afgørelse i dette regi ikke en garant for hverken retssikkerhed eller sikring af kvalitet.

Det er vores smertelige erfaring, at børne og unge-udvalg og i øvrigt også Ankestyrelse og Boretten alt for ofte og uden kritisk tilgang til grundlaget stadfæster kommunens beslutninger.

Vi kender rigtig mange lignende sager, hvor man ikke giver forældrene en chance. Med store omkostninger – for børnenes trivsel.

Så hvordan kan du - Mette - vide og sige, at flere skal anbringes, hvis det forudgående forebyggende arbejde og de faglige vurderinger ikke er kvalificerede?

Vi er glade for, at du for tiden lytter til de sundhedsfaglige eksperter viden. Vi håber, at du også vil lytte bredt til forskning og viden på børne-ungeområdet.

Vi ved, at regeringen har fokus også på indvandrerkulturernes bagage og på at passe på børn og unge fra etniske minoritetsfamilier. Vi er helt enige i dette fokus og håber, at I vil styrke forskningen i, hvordan vi hjælper etniske minoritetsbørn, unge og familier med mindst indgribende foranstaltninger.

Om de mange opbrud

Vi er enige i, at der er alt for mange opbrud i alt for mange anbringelser. Jævnfør sagen vi har omtalt ovenfor. Det er fint, at regeringen har fokus på det problem.

Men husk de mange perspektiver, som også dette problem kan anskues fra. Risikoen for opbrud følger automatisk med en anbringelse, som derfor ikke skal være første eller eneste løsningsmulighed, der overvejes. I de mange sager, vi kender til, er årsagen til sammenbrud i anbringelserne ofte for hurtige og for dårlige match.

Der mangler ofte faglighed i forhold til at finde/ udføre matchet mellem barnet/ den unge og anbringelsesstedet.

Hvis barnet/ den unge ikke er godt nok afdækket øger det risikoen for et dårligt match. Utilstrækkelig inddragelse af barnet, den unge og familien i valget af anbringelsessted er et alvorligt problem, der forøger risikoen for opbrud. Hertil kommer manglende opstilling af gode rammer for, hvordan der kan samarbejdes mellem anbringelsessted og forældre.

Der er plads til forbedringer med henblik på at undgå opbrud. Vi ser ikke, at der er brug for en ny lov om dette. Den lov, der er, skal bare overholdes, og det er der, du skal tage fat.

I de tilfælde, hvor der er forældre, som er uden for rækkevidde og modarbejder, og hvor barnet har brug for sikkerhed vedrørende anbringelsen, kan anvendelse af paragraf 68 a sikre anbringelse barndommen ud. Vi er bange for, at du/ I i regeringen ignorerer bl.a. denne mulighed, når du/I er så fokuseret på tvangsadoption.

Om at føle sig tvunget til at skulle se de forældre, der har gjort en ondt. Og samtidig føle skyld over ikke at være hjemme. For hvem passer på far og mor?

I forhold til det første kunne vi godt tænke os, at du gav nogle eksempler. For som lov og praksis er i dag, så skal der træffes afgørelse om samvær. Barnet/ den unge skal høres, og der skal opstilles rammer for samværene i afgørelserne. Desværre er der ofte problemer med fagligheden og således også, når disse afgørelser skal træffes, og herunder med kvaliteten af børnesamtalerne. Vi oplever, at rammerne for samvær ofte er så rigide, at relationerne får trange kår at udvikle sig i. Samværet skal være med udgangspunkt i barnets/ den unges behov – men igen appellerer vi til, at der ikke opstilles en falsk modstilling mellem at sikre barnet og den unge og at sikre relationen til familien, hvor det er muligt.

Om barnets skyldfølelse overfor forældrene kan vi helt kort sige: Der bliver i næsten ingen af de sager, vi kender til, ydet en god indsats for at hjælpe forældrene, mens barnet er anbragt. Man kunne begynde der. Det lægger nuværende lov op til. Men den overholdes ofte ikke.

Vi opfordrer dig og regeringen til at sikre overholdelsen af de gode intentioner og love, inden I laver endnu en lov, som heller ikke vil blive overholdt i kommunerne.

Vi opfordrer dig til at dreje hovedet mod faglighed og retssikkerhed.

Socialrådgivere, der har dette store ansvar, skulle måske uddannes bedre og udstyres med autorisation. På samme måde som fagpersonerne i det sundhedsvæsen, vi netop har lænet os opad. Det retssystem, som skal garantere retssikkerheden skal justeres. Det er uansvarligt at pege på flere anbringelser og adoptioner- uden først at fokusere på faglighed og retssikkerhed.

Foreningen RIFT (Retssikkerhed i Familiers Trivsel) www.rift.center